

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, 01104 Vilnius, el. pristatymo dėžutės adresas 188604955
mob. tel. +370 600 38 904, el. p. rastine@tm.lt, <https://tm.lrv.lt>
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos
ministerijai

Į 2025-11-17 Nr. 10-3711

DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ DERINIMO

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, pagal kompetenciją išnagrinėjusi derinimui pateiktus [Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 31¹ straipsnio pakeitimo, Įstatymo papildymo 30¹ ir 31² straipsniais įstatymo projektą](#) (toliau – SDĮ projektas), [Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo Nr. I-1367 52, 58 ir 59 straipsnio pakeitimo, Įstatymo papildymo 58¹ straipsniu įstatymo projektą](#) (toliau – SPIĮ projektas) ir [Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 12, 54, 55, 57, 58, 59 ir 61 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą](#) (toliau – ANK projektas) (toliau kartu – Įstatymų projektai), teikia teisinę išvadą.

1. Prašytina detaliau atskleisti SDĮ projektu siūlomo nustatyti *kontrolinio patikrinimo* instituto prigimtį, paskirtį ir santykį su Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme reguliuojama ūkio subjektų veiklos priežiūra bei viena iš jos formų – *kontroliniu pirkimu*. Pastebėtina, kad nors Įstatymų projektų rengėjai aiškinamajame rašte nurodo, kad „vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 33 straipsnio 2 dalies 2 punktu, atrankos kontroliniam patikrinimui atlikti kriterijus apibrėžiančias taisykles ir detalią kontrolinių patikrinimų atlikimo tvarką nustatys Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos direktorius“, tačiau lingvistinis ir loginis abiejų formuluočių bei jų turinio vertinimas ir aiškinimas neleidžia padaryti vieningos išvados, kad tai yra tapatūs santykiai, kad jie galėtų būti reguliuojami vienodai. Tuo pačiu šiame kontekste turėtų būti įvertinamos ir Viešojo administravimo įstatymo 1 straipsnio 9 dalies nuostatos. Pastebėtina, kad siūlomas reguliavimas turėtų atitikti viešojo administravimo subsidiarumo ir teisėkūros tikslingumo principus, o Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymas (toliau – Įstatymas) turėtų būti pildomas ne daugiau nei būtina ir siekiamiems tikslams pasiekti nepakanka jau esančio Viešojo administravimo įstatyme nustatyto reguliavimo.

2. SDĮ projekto 1 straipsnyje dėstomoje Įstatymo 30¹ straipsnio 2 dalyje, dėstomoje iki dvitaškio, turi būti aiškiai ir nedviprasmiškai nustatoma, ar vienu metu privalo būti visos toliau dėstomuose punktuose nurodytos sąlygos, ar visi jie vertinami atsietai (alternatyvos, ar visuma).

3. SDĮ projekto 3 straipsnyje dėstomame Įstatymo 31² straipsnio 1 dalies 3 punkte siūlytina išbraukti žodį „valstybės“ ir vietoj jo įrašyti „įstatymo“, atsižvelgiant į tai, kad ne valstybė kaip tokia laiduoja nemokamą sveikatos priežiūrą, bet įstatymas tam tikra apimtimi pagal finansines galimybes ir kitas sąlygas, įskaitant privalomąjį sveikatos draudimą.

4. SDĮ projekto 3 straipsnyje dėstomoje Įstatymo 31² straipsnio 4 dalies nuostata turi būti tikslinama, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 88 straipsnyje nustatytas administracinio teismo priimamų sprendimų rūšis.

5. Tam, kad būtų galima individualizuoti atsakomybę pažeidimą padariusiam subjektui, paprastai įstatyme nustatomas tam tikras galimos skirti baudos intervalas. Ūkio subjektui galima skirti bauda gali būti nustatoma ne tik konkrečia pinigine išraiška, bet taip pat skaičiuojama atsižvelgus į tam tikras aplinkybes, tokias kaip padaryta žala, gautos pajamos ir pan. Konkretus

baudos dydis paprastai skaičiuojamas pagal galimos skirti baudos minimumo ir maksimumo vidurkį. Be to, skirdama konkrečią nuobaudą, priežiūros institucija turėtų atsižvelgti į atsakomybę lengvinančias ir (ar) sunkinančias aplinkybes, vertinti jų kiekį ir reikšmingumą. SDĮ projekto 3 straipsnyje dėstomo Įstatymo 31² straipsnio 1 dalyje, nustatant baudų dydžius ūkio subjektams, nėra numatomos apatinė ir viršutinė baudų ribos, o šio straipsnio 2 dalyje sudaroma galimybė baudas didinti arba mažinti 50 procentų, atsižvelgus tik į tai, ar yra atsakomybę lengvinančių ar sunkinančių aplinkybių. Toks siūlomas teisinis reguliavimas užkerta kelią individualizuoti atsakomybę, atsižvelgus į atsakomybę lengvinančių ir sunkinančių aplinkybių kiekį ir reikšmingumą. Todėl siūlytina tikslinti nurodytas SDĮ projekto nuostatas.

6. SDĮ projekto 3 straipsnyje dėstomo Įstatymo 31² straipsnio 2 dalyje siūloma viena iš atsakomybę lengvinančių aplinkybių – atlygino Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžetui padarytą žalą ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo šio Įstatymo 31¹ straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktuose nurodyto sprendimo priėmimo dienos, atitinkamai, viena iš atsakomybę sunkinančių aplinkybių – neatlygino Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžetui padarytos žalos per 60 kalendorinių dienų nuo šio Įstatymo 31¹ straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktuose nurodyto sprendimo priėmimo dienos. Nėra aišku, kodėl Įstatymo 31¹ straipsnio 1 dalies 4 punkte įtvirtinto rašytinio nurodymo asmens sveikatos priežiūros įstaigai, vaistinei ar kitam ūkio subjektui grąžinti apdraustajam neteisėtai paimtą iš jo mokestį už asmens sveikatos priežiūros paslaugas, vaistus, medicinos pagalbos priemones ir medicinos priemones, jeigu asmens sveikatos priežiūros paslaugas ir (arba) vaistus, medicinos pagalbos priemones ir (arba) medicinos priemones jis turėjo gauti nemokamai, įvykdymas ar neįvykdymas nenurodomi kaip atsakomybę lengvinanti ar sunkinanti aplinkybės.

7. SDĮ projekto 3 straipsnyje dėstomo Įstatymo 31² straipsnio 2 dalyje nurodomi skirtingi padarytos žalos Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžetui atlyginimo/neatlyginimo terminai, nuo kurių priklauso, ar žalos atlyginimo faktas bus laikomas atsakomybę lengvinančia aplinkybe, ar sunkinančia. Toks teisinis reguliavimas stokoja aiškumo ir nuoseklumo. Jei žala Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžetui būtų atlyginta per, pvz., 40 kalendorinių dienų, tai nebūtų laikoma nei atsakomybę lengvinančia, nei sunkinančia aplinkybe. Svarstyтина, ar neturėtų būti nustatytas vienas terminas žalai atlyginti, kuris taptų takoskyra tarp atsakomybę lengvinančios ir sunkinančios aplinkybės.

8. Neaiškos priežastys, kodėl SDĮ projekto 3 straipsnyje dėstomame Įstatymo 31² straipsnyje siūloma nustatyti griežtesnę atsakomybę tik už šio straipsnio 1 dalies 3 punkte nustatyto pažeidimo padarymą pakartotinai.

9. Atsižvelgiant į tai, kad teisės aktų galiojimas yra nukreiptas į ateitį (*lex retro non agit* principas), papildomai to nurodyti kaip specialios taisyklės nėra tikslinga. Tačiau siekiant nustatyti iki įstatymo įsigaliojimo galiojusių nuostatų taikymą jau prasidėjusiems santykiams ir po įstatymo pakeitimų įsigaliojimo, tas aiškiai ir turi būti nustatyta. Remiantis tuo, SDĮ projekto 4 straipsnis pildytinas taisyklėmis, taikytinomis pereinamuoju laikotarpiu. Analogiškas siūlymas teiktinas SPIĮ projekto 5 straipsnio 3 daliai.

10. SPIĮ projekto 3 straipsnyje dėstomame Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo 58¹ straipsnio 1 dalies 1 punkte turi būti nustatytos sąlygos, atvejai, kada pinigine bausme būtų skiriama, „kaip papildoma poveikio priemonė“.

11. Siūlytina įvertinti SPIĮ projekto 3 straipsnyje dėstomame Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo 58¹ straipsnio 1 dalies 2 punkte teikiamo siūlymo būtinumą. Manytina, vertinamas atvejis patektų į prieš tai dėstomame punkte aptartą atvejį.

12. Siekiant teisinio apibrėžtumo, siūlytina numatyti momentą, kuriuo bus skaičiuojamas „piniginės baudos dydis“, remiantis SPIĮ projekto 3 straipsnyje dėstoma Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo 58¹ straipsnio 2 dalimi.

13. SPIĮ projekto 4 straipsniu siūloma nustatyti, kad atitinkamais atvejais sprendimas dėl kontrolės priemonės taikymo įstaigai priimamas nedalyvaujant jos atstovams, be kita ko, kai

licencijos ar jos dalies galiojimas stabdomas šio įstatymo 5 straipsnio 11 dalies 2 punkto b papunktyje nurodytu pagrindu, t. y. kai per Valstybinės akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnybos nustatytą licencijuojamos veiklos pažeidimų pašalinimo terminą, kuris negali būti ilgesnis kaip 30 dienų nuo asmens sveikatos priežiūros veiklos licencijos turėtojo informavimo apie pažeidimo padarymą dienos, asmens sveikatos priežiūros įstaiga Asmens sveikatos priežiūros įstaigų licencijavimo taisyklėse nustatyta tvarka nepašalina licencijuojamos veiklos pažeidimų. Teisingumo ministerijos nuomone, atsižvelgiant į tokio sprendimo pasekmes, abejotina dėl tinkamo teisinio proceso, kuris reikalauja, kad šalis turi būti išklaudyta ne tik teisme, bet ir priimant administracinius sprendimus; manytina, trūkumų nepašalinimas atitinkamais atvejais gali būti objektyvus, todėl siūlytina pakartotinai įvertinti galimybę atsisakyti teikiamo siūlymo aptarta apimtimi.

14. Atsižvelgus į tai, kad 2026 m. birželio 30 d. įsigalioja Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo pakeitimai¹, pagal kuriuos valstybės institucijų skiriamas ekonomines pinigines sankcijas administruos ir tam tikrais atvejais išieškojimą į valstybės biudžetą vykdys Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, turėtų būti nustatomas SPIĮ projektu numatomo 58¹ straipsnio 7 dalies teisinio reguliavimo laikinas galiojimas ir atitinkamai dėstomos dvi šio straipsnio 7 dalies redakcijos. Dėstant nuostatas, galiosiančias nuo 2026 m. birželio 30 d., siūlytina nustatyti, kad, kontroliuojančiosios institucijos sprendimas dėl priverstinio baudos išieškojimo yra vykdomasis dokumentas, *pateikiamas vykdyti Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatyme ir Civilinio proceso kodekse nustatyta tvarka*, taip pat neįtvirtinti konkretaus pateikimo vykdyti termino, kadangi visi terminai ir procedūros bus nustatyti Mokesčių administravimo įstatyme.

15. ANK projekte siūloma griežtinti administracinę atsakomybę didinant šiuo metu galiojančias baudas. Įstatymų projektų aiškinamajame rašte toks siūlymas grindžiamas tik infliacijos duomenimis, informacija apie realią situaciją, t. y. kiek pradėta administracinio nusižengimo teisenų, ar nusižengiama pakartotinai, kaip kito teisės pažeidimų skaičius per tam tikrą praeities laikotarpį, nėra pateikta. Siekiant griežtinti administracinę atsakomybę paprastai vertinami administracinio nusižengimo padarymo statistiniai duomenys, aiškiai atskleidžiantys, ar esamas teisinis reguliavimas pakankamas, ar baudų dydžiai atgraso nuo pažeidimų darymo. Todėl turėtų būti tikslinamas Įstatymų projektų aiškinamasis raštas, tinkamai pagrindžiant siekį griežtinti administracinę atsakomybę.

16. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad ANK sankcijos, kuriose baudos dydis išreikštas keturženkliais skaičiumi, paprastai apvalinamos iki šimtųjų (pvz., užtraukia baudą nuo arba iki vieno tūkstančio aštuonių šimtų), todėl tikslintinos ANK projekto 6 straipsnyje keičiamo ANK 59 straipsnio sankcijos.

17. Kitos redakcinės ir teisės technikos pastabos perduotos rengėjams darbo tvarka.

Teisingumo ministrė

Rita Tamašunienė

Vaida Štrafėlė, mob. tel. +370 600 43406, el. p. vaida.strafele@tm.lt
 Aurelija Pauliukaitė, mob. tel. +370 602 87564, el. p. aurelija.pauliukaite@tm.lt
 Sonata Gendvilaitė, mob. tel. +370 645 79296, el. p. sonata.gendvilaite@tm.lt

¹ Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo Nr. IX-2112 1, 2, 14, 26, 86, 88, 93, 105, 106, 110 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XIV-2805